

Palvelulogistiikan työelämätoimikunnan tilannekuva 2018-2019

Palvelulogistiikan työelämätoimikunta on laatinut tilannekuvan toimialansa tutkintojen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta. Työelämätoimikuntien tehtäviin kuuluu tuottaa vuosittain tietoa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta omalla toimialallaan (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017). Tätä tehtävää varten työelämätoimikunnilla on ollut käytössään seuranta-, arviointi- ja palautetietoa muun muassa Opetushallinnon tilasto-, ohjaus- ja säätelypalvelusta ja kansallisesta KOSKI-tietovarannosta.

Vuoden 2018 suoritustiedot on annettu toimikuntien käyttöön vuoden 2019 keväällä. Tämän ajankohdan jälkeen KOSKI-dataan tehdyt oppilaitosten tekemät mahdolliset korjaukset eivät näy tässä tilannekuvassa. Sama koskee vuoden 2019 suoritustietojen tilastotietoja, jotka on poimittu KOSKI-tietokannasta 2020 alkuvuodesta. Tarkistettujen suoritustietojen julkaisusta myöhemmin Opetushallinnon tilastopalvelussa Vipunen.fi -sivustolla.

Tilannekuvassa käytetyt tiedot on poimittu KOSKI-tietokannasta suoraan siinä muodossa kuin oppilaitokset ovat ne ilmoittaneet. Tilastot voivat sisältää puutteellisia tai virheellisiä tietoja. Esimerkiksi teknisistä syistä johtuen, kaikki oppilaitosten omiin opintohallintojärjestelmiin kirjatut tiedot eivät ole siirtyneet KOSKI-tietokantaan oikein, jolloin tieto tilastoituu ”ei tietoa”/”ei ilmoitettu” -kohtien alle.

Lähdemateriaalina on ollut esimerkiksi toimikuntien vierailukäyntiraportit, oikaisupyynnöt ja lausunnot.

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritustiedot

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritukset	2018		2019	
	koko tutkinto	tutkinnon osat	koko tutkinto	tutkinnon osat
Logistiikan perustutkinto*	2652	21356	2116	22158
Varastopalvelujen osaamisala*	603		483	
Lentoasemapalvelujen osaamisala	22		27	
Kuljetuspalvelujen osaamisala	1914		1587	
Tyhjä	113		19	
Lastinkäsittelyalan ammattitutkinto	2	166	34	193
Palvelulogistiikan ammattitutkinto	10	47	140	417
Varastologistiikan osaamisala	6		122	
Tilaus- ja toimitusprosessin hoitamisen osaamisala	0		3	
Hankinnan osaamisala	0		9	
Tyhjä	4		6	
Lastinkäsittelyalan erikoisammattitutkinto	5	0	0	0
Varastoalan ammattitutkinto	113	489	17	79
Varastoalan erikoisammattitutkinto	17	14	10	69
Viestinvälitys- ja logistiikkapalvelujen ammattitutkinto	40	81	2	3

Viestinvälitys- ja logistiikkapalvelujen erikoisammattitutkinto	0	0	0	0
Palvelulogistiikan erikoisammattitutkinto			1	6
Varastologistiikan osaamisala			1	
Lastinkäsittelyn osaamisala			0	
Toimitusketjun hallinnan osaamisala			0	
Yhteensä	2839	22153	2320	22925

* Toimikunnan toimialaan kuuluu logistiikan perustutkinnosta varastopalvelujen osaamisala. Muut osaamisalat jätetty taulukkoon vertailun vuoksi.

** Tiedot poimittu 25.2.2019 (vuoden 2018 osalta) ja 15.1.2020 (vuoden 2019 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen. Tutkinnon osien suoritukset eivät sisällä paikallisina ilmoitettuja tutkinnon osia.

Logistiikan perustutkinnossa vuonna 2018 oli suoritettu pelkkä tutkinnon osa/osia yhteensä 1049 kappaletta ja vuonna 2019 tämä luku 2479. Pelkkien tutkinnon osien suorituksien määrä on siis yli tuplaantunut vuodesta 2018. Toimikunta myös uskoo, että tutkintorakenteen muutoksen myötä näiden suorituksien määrä tulee myös kasvamaan tulevaisuudessa.

Pohdintoja

Tutkintojen ja tutkinnon osien määrien kehitys

Logistiikan perustutkinnon koko tutkintojen suoritusmäärät ovat laskeneet vuodesta 2018. Yksi syy tähän voisi olla se, että ennen 1.8.2018 voimaan tulleita tutkinnon perusteita koko tutkinto oli mahdollista tehdä ilman yhteisten tutkinnon osien suorittamista. Yhteisten tutkinnon osien pakollinen suorittaminen ei välttämättä kannusta esimerkiksi aikuisopiskelijoita tai niitä opiskelijoita, jotka eivät ole hakeutumassa jatko-opintoihin, perustutkinnon suorittamiseen.

Oppilaitokset voisivat esimerkiksi laatia/jakaa kentälle ahkerammin erityisesti pienimmille toimijoille ja yrityksille ”tietopakettia”, jossa tiedotettaisiin muun muassa oppisopimuksen mahdollisuuksista. Yritykset voivat myös kokea oppi- ja koulutusopimuksien sitovuuden ja mahdollisen asiaan liittyvän byrokratian sekä resurssikysymykset haasteelliseksi.

Marginaalisesti suoritettut tutkinnot ja osaamisalat

Palvelulogistiikan ammattitutkinnon Hankinnan osaamisalaa oli vuonna 2019 KOSKI-datan mukaan suoritettu vain yhdeksän kappaletta. Osaamisalan sisältämää osaamista tarvitaan kuitenkin laajasti kentällä. Toimikunta pohtiikin, että voisiko oppilaitokset markkinoida osaamisalaa enemmän tai tulisiko osaamisalan osaamista avata paremmin. Tutkinnon vetovoimaisuus ja arvostettavuus voivat myös vaikuttaa suoritusmääriin.

Tutkintojen järjestäminen

Tutkinto	Järjestämisluvut	Aktiiviset järjestäjät	Lisätietoa
Lastinkäsittelyalan ammattitutkinto	4	3	
Logistiikan perustutkinto	56	47	
Palvelulogiistiikan ammattitutkinto	18	12	voimaantulo 1.1.2018
Palvelulogiistiikan erikoisammattitutkinto	12	2	voimaantulo 1.1.2019

*ei sisällä siirtymäajalla olevia tutkintoja

**** aktiivisuus määritellään sillä, onko koulutuksen järjestäjältä/oppilaitokselta kirjautunut tutkintojen tai tutkinnon osien suorituksia joko 2018 tai 2019 vuonna toimikunnalle toimitetun KOSKI-datan perusteella.**

Tiedot poimittu 25.2.2019 (vuoden 2018 osalta) ja 15.1.2020 (vuoden 2019 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen.

Pohdintoja

Muutokset tutkintojen järjestämisluvien määrissä ja tutkintojen järjestäminen

Palvelulogiistiikan ammatti- ja erikoisammattitutkinnot ovat tulleet voimaan 2018 ja 2019 ja näissä tutkinnoissa koulutuksen järjestäjien aktivoituminen voi olla vielä kesken, mikä voi selittää aktiivisten järjestäjien alhaista määrää.

Tutkintojen/tutkinnon osien suorituksien jakaantuminen koulutuksen järjestäjien välillä

Tutkintojen suoritukset jakaantuvat melko tasaisesti eri koulutuksen järjestäjien välillä. Suurimmat koulutuksen järjestäjät sijaitsevat ympäri Suomea. Suurimmat koulutuksen järjestäjät ovat myös pysyneet pitkälti samoina vuonna 2018 ja 2019 yhtä poikkeusta lukuun ottamatta.

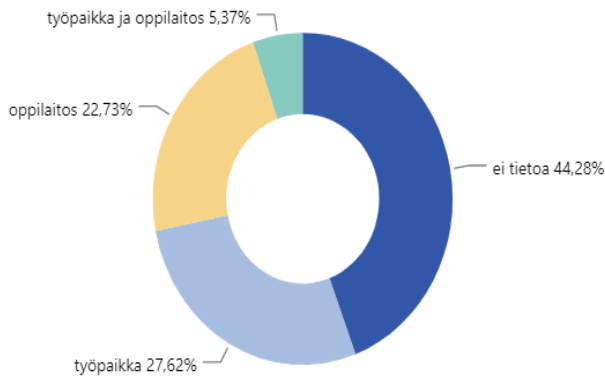
Tutkintojen järjestämisen kattavuus maantieteellisesti ja kielellisesti

Logistiikan perustutkintoa järjestetään kattavasti ympäri Suomea. Palvelulogiistiikan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen aktiiviset järjestäjät ovat keskittyneet pääasiassa Etelä-Suomeen, mikä heijastelee myös työpaikkojen sijaintia. Myös ruotsinkielisten järjestäjien määrä heijastelee tarvetta.

Näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laatu

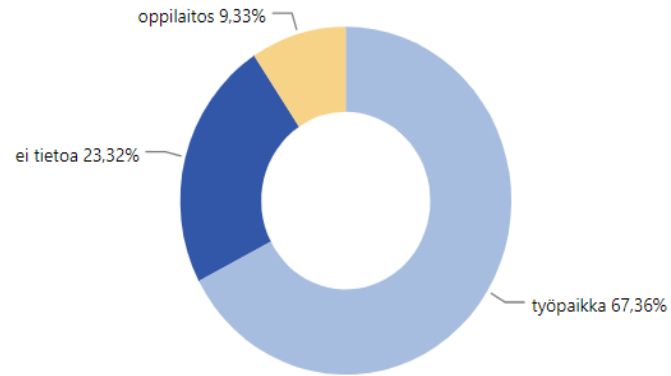
Näyttöjen suorituspaikan jakautuminen

Näytön suorituspaikka ● ei tietoa ● työpaikka ● oppilaitos ● työpaikka ja oppilaitos

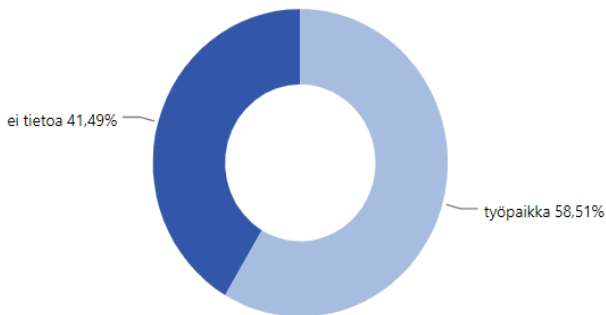
Logistiikan perustutkinto

Näytön suorituspaikka ● työpaikka ● ei tietoa ● oppilaitos

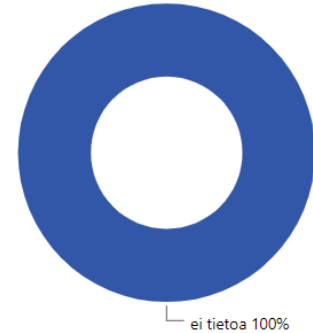
Lastinkäsittelyalan ammattitutkinto

Näytön suorituspaikka ● työpaikka ● ei tietoa

Palvelulogiistiikan ammattitutkinto

Näytön suorituspaikka ● ei tietoa

Palvelulogiistiikan erikoisammattitutkinto

KOSKI-datan mukaan logistiikan perustutkinnon tutkinnon osien näytöistä on suoritettu suunnilleen yhtä paljon työpaikassa kuin oppilaitoksessa. Noin 44 % tutkinnon osista ei kuitenkaan löydy tietoa näytön suorituspaikasta. Ei tietoa -kohtien suuri määrä voi vääristää tuloksia niin, että toimikunnan on vaikea vetää määristä tarkempia johtopäätöksiä. Näytön suorituspaikkojen tilastoa vääristää myös esimerkiksi yhteisten tutkinnon osien ja erityisten tutkinnon osien, kuten kuljetusalan ammattipätevyys -tutkinnon osan, sisältyminen määriin.

Amispalautteen keskiarvo näytöstä (päätökysely)

Lastinkäsittelyalan ammattitutkinto: **4,0**

Logistiikan perustutkinto: **4,2** (alin tulos 3,3 ja korkein tulos 4,7)

Palvelulogiistiikan ammattitutkinto: **4,6**

Palvelulogiistiikan erikoisammattitutkinnossa ei ole saatu opiskelijapalautetta aikaväliltä 7/18-9/19.

* opiskelijapalautteen tarkastelujakso on 7/2018 – 9/2019. Arviointiasteikko 1-5, jossa (5) täysin samaa mieltä, (4) jokseenkin samaa mieltä, (3) osin samaa osin eri mieltä, (2) jokseenkin eri mieltä, (1) täysin eri mieltä

Osaamisen arvioinnin kaksikantaisuuden toteutuminen

Kaksikantaisuuden toteutumisen arviointi on KOSKI-datan puutteellisuuden vuoksi vaikeaa. Toimikunnan toimialaan kuuluvissa tutkinnoissa suurimmassa osassa näyttöjen suorituksia ei löydy tietoa siitä, kuka arvioinnin on tehnyt. Jos pois luetaan ei tietoa-kohdat niin suurimmassa osassa näytöistä arvioijina ovat toimineet KOSKI-datan mukaan työntäjä/työelämän edustaja yhdessä opettajan kanssa. Toiseksi eniten tilastoista löytyy kuitenkin yhden opettajan arvioimia näyttöjä. Kolmanneksi eniten näyttöjä on arvioineet kaksi opettajaa. Toimikunta kiinnittää huomiota yhden tai kahden opettajan arvioimien näyttöjen suureen määrään. Yksi syy näiden suureen määrään voi olla yhteisten tutkinnon osien sisältyminen tutkinnon osiin.

Perustelut oppilaitoksissa järjestettäville näytöille

Oppilaitosympäristöjä sovelletaan täydentämään / vaihtoehtoisina näyttöympäristöinä melko hyvin. Oppilaitoksissa järjestettäviä näyttöjä perustellaan esimerkiksi koneiden ja laitteiden (esim. trukki, pakettiautot) puuttumisella. Tietojärjestelmät voivat olla vajavaisia tai niitä ei ole ollenkaan. Näyttöympäristöistä puuttuu tutkinnon suorittamisen edellyttämät tuotteet/tavarat (esim. vaaralliset aineet). Myös tietyissä tutkinnon osissa kuten ”yritystoiminnan suunnittelu” ja ”huippuosajana toimiminen” työelämäarvioijilla ei välttämättä ole kompetenssia tai substanssia kyseessä olevien tutkinnon osien arviointiin, sillä tutkinnon osan kokonaisuus voi olla laajempi kuin mitä yrityksen toiminta pitää sisällään.

Näyttöympäristöjen valinta toteutuu melko hyvin, vaikka kirjaukset ja suunnitelmat yleensä vajavaisia.

Yleistykset oikaisupyynnöistä

Toimikunnalle ei ole tullut oikaisupyynnöitä.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien tilanne

Osaamisen arvioinnin suunnitelmia ei ole ja/tai niitä ei sovellettu omaan oppilaitokseen ja käytännön tekemiseen. Toteuttamissuunnitelmiin on pääasiassa vain kopioitu tekstiä suoraan tutkinnon perusteista.

Henkilökohtaistamisen toteutuminen käytännössä

Henkilökohtaistamisella ei aina vaikutusta opiskelun pituuteen – osaaminen ei korreloidu näytön aikaistumiseen.

Hyvät käytännöt

Vierailukäynneillä tehtyjen havaintojen perusteella sähköiset järjestelmät ovat hyvin käytettävissä eri oppilaitoksilla.

Kehittämiskohteita järjestäjien toiminnassa

Vierailukäyntien ja osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien perusteella työelämäedustajilla näyttöjen arviointiprosessin ja arvioinnin osaaminen vajavaista. Perehdytys ei ole onnistunut tai sitä ei ole tehty. Näyttöjen suunnittelu etukäteen saattaa olla vajavaista. Vierailukäynneillä tehtyjen opiskelijahaastattelujen perusteella perehdytys näyttöihin saattaa olla vajavaista.

Tutkintojen perusteiden toimivuus

- Tutkinnon perusteiden työelämävastaavuus**
- Valinnaisuuden toteutuminen tutkintojen suorittamisessa**
- Lisäohjeistuksen tarpeet tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksissa tai ammattitaidon osoittamistavoissa**
- Kokemuksia uusien tutkinnon perusteiden toimivuudesta**

Vierailukäynneillä tehtyjen havaintojen perusteella palvelulogistiikan ammattitutkinnon perusteet on koettu hyväksi.

Logistiikan perustutkinnossa (varastopalvelujen osaamisala) ja palvelulogistiikan erikoisammattitutkinnossa (varastologistiikan osaamisala) vaarallisten aineiden käsittelyyn liittyvissä tutkinnon osissa osaamistasot ovat väärinpäin. Perustutkinnossa vaarallisten aineiden käsittelyyn liittyvät kohdat ovat nyt vaativampia kuin erikoisammattitutkinnossa. Tämä tulisi korjata.